

LUOTA MUN VAHVUUKSIIN!

LAPSEN OIKEUKSIEN PÄIVÄ
20.11.

Lapsilla on
omat oikeudet

LAPSEN OIKEUKSIEN PÄIVÄÄ VIETETÄÄN 20. MARRASKUUTA

Vuoden 2013 lapsen oikeuksien päivänä korostetaan erityisesti niiden lasten ja nuorten oikeuksia, joilla on jokin elämäänsä vaikuttava vamma.

Kaikilla lapsilla on yhdenvertainen oikeus olla aktiivinen toimija omassa elämässään sekä oikeus kasvaa täysiin mahdollisuuksiinsa. Jokaisella lapsella on oikeus säilyttää oma identiteettinsä ja ainutkertaisuutensa.

Vammaisten lasten tulee voida nauttia kaikista ihmisoikeuksista ja perusvapauksista täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti muiden lasten kanssa.

YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan sopimuksen 7 artikla.

Lapsen tulisi saada nauttia täysipainoisesta ja hyvästä elämästä oloissa, jotka takaavat ihmisarvon, edistävät itseluottamusta ja helpottavat lapsen aktiivista osallistumista yhteisönsä toimintaan.

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 23 artikla, jossa säädetään erityisesti vammaisten lasten oikeuksista.

Kuva: Tommi Taipale

"Mieluiten leikin piiloo ja hippaa, mutta isosiskot ja -veli on niin isoja, että he eivät enää leiki niin paljon. Äiti ja isä päättävät monista jutuista, nukkuma-ajasta ja ruuastakin, mutta aika paljon saan lempiruokiani pinaatti- ja nokkosleppäjä, lihapullia ja spagettia."

"Jos saisin toivoa mitä vaan, haluaisin ensimmäiseksi kauniin mekon. Toiseksi menisin kesäleirille. Olen kuullut muiden puhuvan leireistä, mutta en ole vielä itse päässyt. Kolmanneksi ratsastaisin ponilla tai hevosella. Olen ratsastanutkin monta kertaa Leila-issikalla. Pian saan ratsastaa kummien hevosella. Kun ratsastan, kukaan ei taluta, vaan minä päätän, minne hevonen menee."

Emma 9 v.

"Saan pelata joskus tietokoneella aikuisten luvalla. Kun äiti sanoo, että nyt loppuu peli, se loppuu."

Antti 10 v.

Lapsen oikeudet kuuluvat jokaiselle lapselle. Lasta ei saa syrjiä hänen tai hänen vanhempiensa ulkonäön, alkuperän, vammaisuuden, mielipiteiden tai muiden ominaisuuksien vuoksi.

Lapsen oikeuksien sopimuksen 2 artikla.

JOKAINEN ON ERILAINEN JA SILTI YHDENVERTAINEN

Kun lapsen oikeudet toteutuvat, jokainen lapsi saa olla oma itsensä, ainutkertainen ja yhdenvertainen.

Lapsella on oikeus olla ensisijaisesti lapsi, eikä häntä tule nähdä erityisten tarpeittensa, diagnoosinsa tai vammansa määrittämänä.

LAPSELLA ON OIKEUS KASVAA PERHEESSÄ

Lapsen tulee saada kasvaa perheessä onnellisuuden, rakkauden ja ymmärtämyksen ilmapiirissä.

Perheillä on oikeus saada riittävästi tukea ja palveluita, jotta lapsilla on mahdollisuus elää osana perhettään ja lähiyhteisöään.

Kaikki aikuiset kasvattavat omalla esimerkillään ja ohjaavat lasta kohtaamaan ihmisten moninaisuutta ja kunnioittamaan toinen toisiaan. Rakastava, kaikkien lasten yksilölliset tarpeet hyväksyvä ympäristö mahdollistaa lapselle kasvamisen ilolla.

LAPSELLA ON OIKEUS TULLA NÄHDYKSI JA KUULLUKSI

Jokaisella lapsella on oikeus osallistua, ilmaista näkemyksiään ja mielipiteitään sekä vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Jotta tämä oikeus toteutuu, lapsi voi tarvita aikuiselta tukea itsensä ilmaisuun ja toisten ymmärtämiseen.

Kaikki lapset kykenevät ilmaisemaan itseään, kunhan vain aikuiset löytävät keinot ymmärtää lasta!

Vuorovaikutuksessa oleellista on yhteys toiseen ihmiseen, jolloin aikuiselta vaaditaan:

- uteliasta mieltä ja halua tutustua lapseen
- taitoa ja halua kuulla, mitä sanottavaa lapsella on
- taitoa ja halua ilmaista asioita lapsille ymmärrettävällä tavalla.

YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskeva sopimus edellyttää, että vammaisten lasten näkemyksille on annettava asianmukainen painoarvo yhdenvertaisesti muiden lasten näkemysten kanssa. Sopimuksessa myös säädetään, että vammaisilla lapsilla on oikeus saada vammaisuutensa ja ikänsä mukaista apua tämän oikeuden toteuttamiseksi.

Vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan sopimuksen 7 artikla.

Lapsella on oikeus ilmaista vapaasti omat näkemyksensä kaikissa itseään koskevissa asioissa ja ne on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.

Lapsen oikeuksien sopimuksen 12 artikla.

LUOTA LAPSEN VAHVUUKSIIN

Jokaisella lapsella on omat yksilölliset tarpeensa, mahdollisuutensa ja toiveensa.

Aikuisten velvollisuus on kunnioittaa lapsen kehittyviä kykyjä ja tukea lasta itsenäistymään ja kasvamaan vastuullisuuteen.

Kyse ei ole ainoastaan lapsen ohjaamisesta aikuisuuden taitoja ja haasteita varten, vaan lapsuus sinänsä on arvokas.

Lapsella on oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehitykseen – omaan yksilölliseen tahtiinsa ja täysimääräisiin mahdollisuuksiinsa.

Lapsen oikeuksien sopimuksen 6 artikla.

LEIKISSÄ ON PALJON PELISSÄ

Lapsen oikeutta leikkiin kutsutaan joskus unohdetuksi oikeudeksi. Se on myös uhattu oikeus: lapsuuden lyhentyessä ja aikuistumisen paineissa leikit loppuvat aiemmin. Lasten elämä on usein kiireistä ja kouluaskareet ja ohjatut harrastukset vievät leijonan osan lasten päivästä. Leikki on kuitenkin olennainen osa lasten elämää ja kehitystä. Leikki tuottaa iloa ja mielihyvää sekä auttaa lapsia käsittelemään vaikeuksia, suruja ja haasteita. Lapsi oppii leikkimällä. Kaikille lapsille tulee tarjota mahdollisuus, sopiva ympäristö ja tarvittaessa myös tukea leikkiin ikätovereidensa kanssa.

Esteettömyys ja yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuus koskee myös harrastus- ja virkistystoimintaa, kulttuurielämää ja vapaa-ajan viettoa.

Vammaisten lasten tulee voida yhdenvertaisesti muiden lasten kanssa osallistua leikki-, virkistys-, vapaa-ajan- ja urheilutoimintaan.

Vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan sopimuksen 30 artikla.

A young girl with dark hair in a braid, wearing glasses and a red dress with a penguin pattern, is shown in profile. She is looking at a stack of colorful blocks (green, blue, pink, light green, light blue, orange, dark blue) in a playroom. The background is blurred, showing other toys and furniture.

Lapsella on oikeus lepoon, leikkiin ja vapaa-
aikaan sekä taide- ja kulttuurielämään.
Lapsen oikeuksien sopimuksen 31 artikla.

LAPSEN OIKEUDET OVAT AIKUISTEN VELVOLLISUUKSIA

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan kaikki alle 18-vuotiaat ovat lapsia. Heillä on oikeus olla lapsia ja saada aikuisilta tukea ja turvaa. Aikuisten pitää ottaa selvää lasten ja nuorten mielipiteistä ja ottaa ne huomioon tehdessään päätöksiä.

Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeinen periaate on kaikkien lasten yhdenvertaisuus. Se tarkoittaa lasten tasa-arvoisuutta sekä aikuisiin nähden että myös lasten yhdenvertaisuutta suhteessa toinen toisiinsa. Lasta tulee kunnioittaa ja arvostaa yksilönä, jolla on omanlaisensa vahvuudet sekä myös tuen tarpeet.

Lapsen oikeudet toteutuvat, kun aikuinen ottaa niistä vastuun. Ihmisoikeudet ovat lasten turva myös niissä tilanteissa, joissa aikuiset käyttävät valtaansa väärin.

Suomessa YK:n lapsen oikeuksien sopimus tuli voimaan vuonna 1991. Lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa valtioita tiedottamaan lasten oikeuksista niin lapsille kuin aikuisillekin. Myös järjestöt ja lapsiasiavaltuutettu arvioivat ja edistävät sopimuksen täytäntöönpanoa ja sen tunnetuksi tekemistä.

Sopimuksen yhteinen juhlapäivä on 20. marraskuuta.

Lapsen oikeuksista tiedottamista edistää laaja joukko lasten ja nuorten järjestöjä, lapsiasiavaltuutettu sekä muita toimijoita. Lastensuojelun Keskusliitto on toteuttanut tämän esitteen yhdessä seuraavien toimijoiden kanssa:

Autismi- ja Aspergerliitto
Emma & Elias -ohjelma
Erityislasten Omaiset ELO ry
FDUV Förbundet De Utvecklingsstördas Väl
Helsingin Allergia- ja Astmayhdistys ry
Helsingin Kehitysvammatuki 57 ry
Iholiitto
Invalidiliitto
Jaatinen, vammaisperheiden monitoimikeskus ry
Kehitysvammaliitto
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Kuuloavain.fi – KLVV ry:n ja LapCI ry:n yhteishanke
Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto ry
Kuurojen Liitto ry
LapCI ry Sisäkorvaistutetlasten valtakunnallinen yhdistys
Lapsiasiavaltuutettu
Lastenneurologian hoitajat ry
Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Pii Poo
Leijonaemot
Luckan
Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Munuais- ja maksaliitto

Näkövammaisten Keskusliitto ry
Näkövammaiset lapset ry
Omaishoitajat ja Läheiset -Liitto ry
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Pelastakaa Lapset
Plan Suomi Säätiö
PTK – poikien ja tyttöjen keskus
Rinneköti-Säätiö, Norio-keskus
Suomen CP-Liitto ry
Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry
Suomen Tourette- ja OCD-yhdistys
Suomen Vanhempainliitto
Taikalamppu – Lastenkulttuurikeskusten valtakunnallinen verkosto
TATU ry
Terveys- ja hyvinvoinnin laitos THL
SOS-Lapsikylä ry
Suomen UNICEF ry
Vaikuttava vertaistoiminta -projekti, KVTL
VAMLAS Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö
Väestöliitto

Esitettä voi tilata osoitteesta www.lskl.fi/verkkokauppa.

VINKKEJÄ LAPSEN OIKEUKSIEN PÄIVÄN VIETTOON 20.11.

Päiväkodissa, koulussa, kotona, harrastuksissa ja seurakunnassa

- tuo esille eri tavoin kommunikoivien lasten mielipiteitä, kokemuksia ja unelmia
- nosta lippu salkoon
- tarjoa hyvää ruokaa
- tutustukaa lasten ihmisoikeuksiin
- ota selvää miten vammaisten lasten oikeudet omalla paikkakunnallasi toteutuvat

Lisätietoja lapsen oikeuksista ja lapsen oikeuksien sopimuksesta

www.lapsiasia.fi/lapsen_oikeudet

www.unicef.fi/lapsen_oikeuksien_sopimus

Facebook ryhmä Lapsen oikeudet

Lapsen oikeuksista alakouluikäisille

www.lastensivut.fi